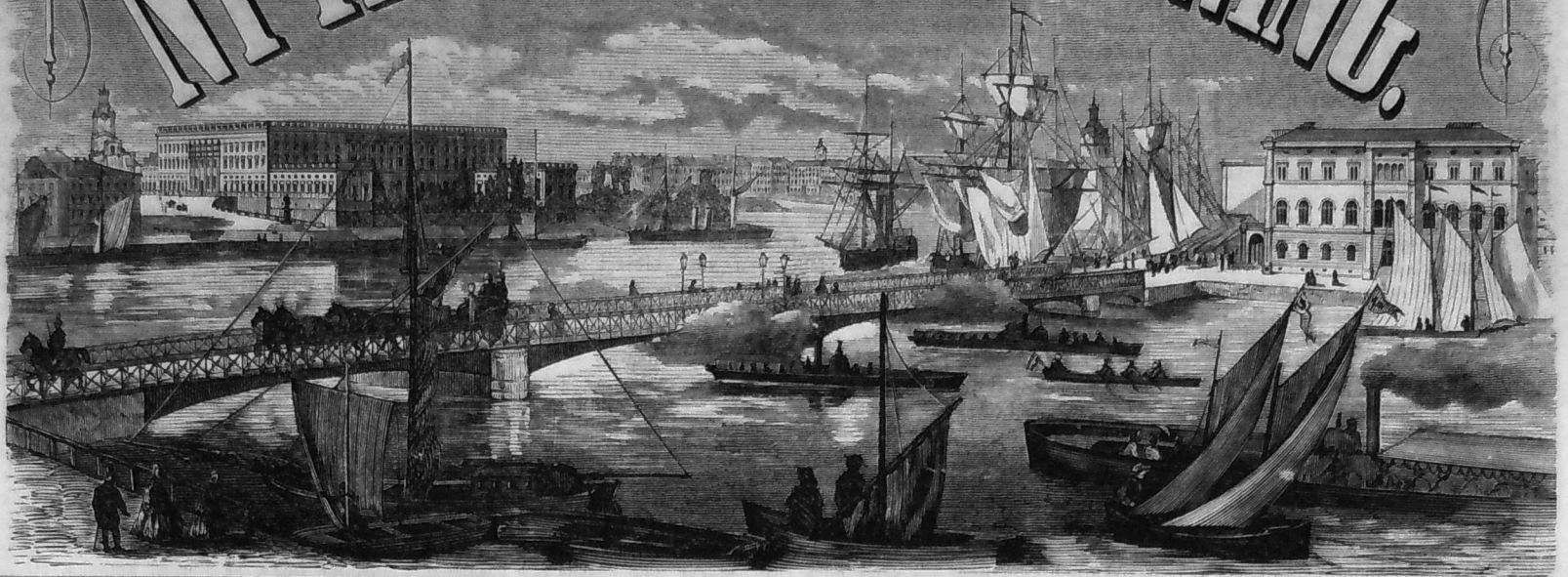

NYTILLUSTRERAD TIDNING.

N° 23].

Utkommer hvarje Lördag.

Stockholm den 9 Juni 1866.

12 Rdr årgången.

[2^a Bandet

Innehåll: Slöjdskolan i Stockholm (med plansch). — Små bref på lediga stunder af Redivivus, I. — Tegners bostad i Lund och Tegners-stiftelsen af —i—n (med plansch). — Om Kloroformen. Foredrag i Sällskapet Idun af prof. C. Rossander (slut). — Lif i Dalom: Affärd till fäbodarne, teckning från Floda af J. A. Malmström (plansch). — Apelsinförsäljerska och Brödmånglare i Kairo. Originalteckning af G. von Rosen. — Villoriaturn vid Como-sjön: Ur mitt album af E. B. (slut). — Från Lagerfesten i Upsala. — Från Dalarne. Ur anteckningar från en studieresa af M. — Tafel från fremmande land af H. B.—n, III: I Trianon (poem). — Teater och Musik. Kromika. — Schack.

Slöjdskolan i Stockholm.

Vår tid, som alstrat så många sunda och fruktbara idéer, har efterhand lyckats frigöra sig från massan af medeltidsåsigter, hvilka länge fasthållit sig hos mängden och hämmat den fria utvecklingen. En friskare luftströmning har ingifvit också värt land kraft och förmåga att afskudda sig de besvärliga och hindrande tyngderna. Sålunda börjar man alltmera inse det origtiga i den gamla föreställningen, att landet, på bekostnad af den öfriga befolkningen, skall använda stora summor på undervisning ensamt åt blifvande embetsmän; man utdelar nu den andliga födan åt alla med frikostig hand. Likaledes har man begynt göra rättvisa åt handverk och industri, i det man satt dem i närmare

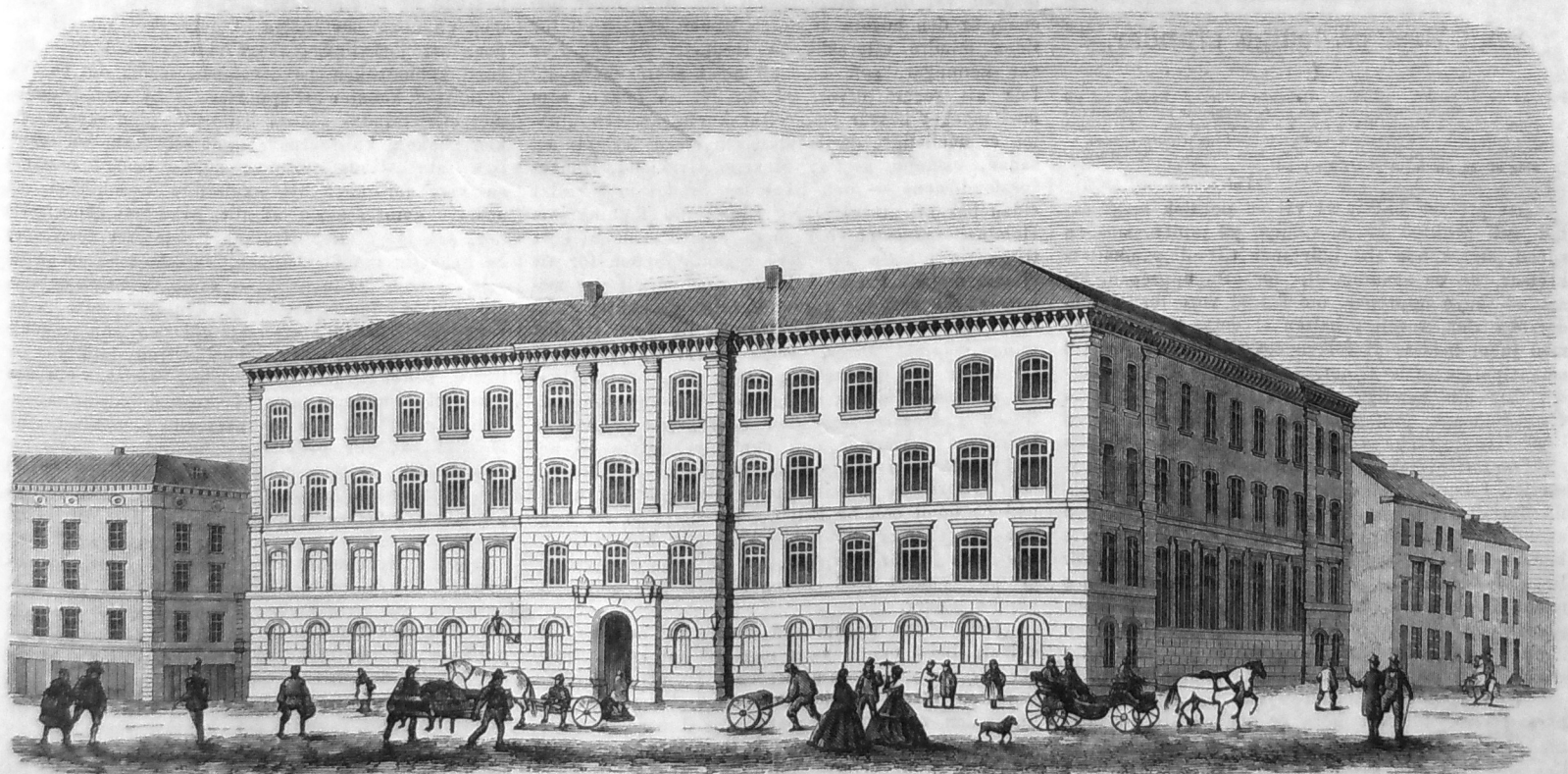
samband med vetenskap och konst, hvilkas förädlade och höjande inverkan på den stora allmänheten i lifvets skiftande förhållanden derigenom mäktigt blifvit främjad. Talrika skolor för handverkarens utbildning hafva blifvit inrättade, och hvad annat än dessa har väl gifvit impuls åt utlandets storartade industriella verksamhet, och hvad kan väl bättre bidraga till att skapa en kraftfull, idog och välbergad befolkning, än just dylika läroanstalter, som hafva för ändamål att vidga den yrkesdrifvandes insigter och bibringa honom en högre konstfärdighet, hvilket för nutidens arbetande klass är lika nödvändigt, som den tekniska arbetsskickligheten?

Bland dylika skolor intager Slöjdskolan i Stockholm ett särdeles framstående rum. Denna skola har för sin uppkomst hufvudsakligen att tacka kaptenen Baltzar Cronstrand, som redan år 1845 grundlade densamma och deråt såsom föreståndare egnade 13 verksamma år af sitt lif, hvarefter skolans ledning 1859 öfvertogs af dess nuvarande nitiske föreståndare, kapten Alf Björkman.

Ursprungligen var den en "Söndags-ritskola för handverkare", hvilken genom trenne enskilda per-

soner öppnades 1844 i konstakademiens hus. Undervisningen, som endast egde rum om söndagarne, omfattade linear-ritning, perspektiv-ritning, frihands-teckning och modellering. Lärjunge-antalet uppgick under första tiden till omkring 40. År 1845 togs den omhand af den samma år stiftade Svenska Slöjdföreningen och skolan öppnades sålunda i januari 1846 såsom "Svenska Slöjdföreningens Söndags- och Aftonskola". Undervisningen utsträcktes nu äfven till onsdagsaftnarna och omfattade, utom nämnda ämnen, äfven geometri. Antalet af lärjungar steg till vidpass 100. Efter en kort tid flyttade skolan från den ofvannämnda lokalen till Kastenhoff och derifrån till Rådstugan, hvarest nödiga lägenheter hyresfritt finga begagnas.

Imellertid utvecklade sig skolan efter hand; lärjunge-antalet tilltog; lokalen utbyttes mot rymligare och bekvämare; undervisningen utsträcktes till tid, läroämnen och lärarekrafter; undervisnings-materialet ökades. Sålunda fortgick densamma till år 1859, då en vigtig förändring egde rum. Skolan, som då under mer än 13 skolår stått under Svenska Slöjdföreningens vard, öfvergick nu, genom kongl. bref af d. 23 sept. 1859, till staten. Den ställdes un-

STOCKHOLMS SLÖJDSKOLA. Efter arkitekstens ritning, tecknad på trä af F. Meier.

der en särskild styrelse och utvidgades betydligt. Samtidigt vidtogos da af den tillträdande föreståndaren några förändringar i enlighet med en af honom upprättad plan, hvilken af styrelsen godkäfts. Denna plans hufvudsyfte är att, särskildt för manliga och för qvinliga lärjungar, anordna en *fackundervisning* för de hufvudsakligare yrkesgrupperna. Det ligger nemligen klart i dagen, att arbetets frukter lättare bringas till mognad under fackskolans behandling, än genom att uteslutande bibringa lärjungen allmänna elementära kunskapsämnen och sedan låta honom på egen hand i sitt yrke använda de strödda insigterna. — I korthet kan man sammanfatta den omnämnda planen sålunda, att skolan består af trenne med hvarandra vexelverkande afdelningar, nemligen: 1:o) Allmänna, förberedande afdelningen, 2:o) Förberedande tillämpningsafdelningen och 3:o) Rent tillämpande eller yrkesafdelningen, hvilka båda sistnämnda hvardera arbeta på tvenne linier, den teoretiskt konstruktiva och den konstbildande eller de s. k. fackskolorna. Inom alla dessa klasser arbeta de manliga och qvinliga lärjungarna på skilda afdelningar. — Den allmänna, förberedande afdelningen har för ändamål att ersätta behovet af en praktisk, borgerlig skola och omfattar följande läroämnen: Modersmålet och tyska språket, franska och engelska språken, skönskrift, bokföring, räknelära, algebra, logaritmer och serier, plan trigonometri, geometri, linear-ritning, projektionslära och beskrifvande geometri, perspektivlära och axonometri, frihandsteckning, förberedande ornamentsteckning och klotsteckning. Dessutom afses att anordna föredrag i naturhistorien samt populära föreläsningar öfver helsolära, fäderneslandets styrelseform, nationalekonomi o. s. v. — De tillämpande afdelningarne bestå af teoretiska och praktiska fackskolor.

Såsom bevis på huru ansenligt Slöjdskolan tillvuxit, skola vi anföra några statistiska uppgifter från det senast förflutna skolåret, 1864—65. Lärjungeantalet uppgick till i medeltal 1,061 i terminen, hvaraf 635 manliga och 426 qvinliga; 1,371 olika individer begagnade undervisningen under skolårets lopp. Öfverlärarnes antal var 19 och de biträdandes 13. Skolan arbetade 71 timmar i veckan.

Att de lokaler, hvilka hittills begagnats för undervisningen, visat sig mera och mera otillräckliga, kan lätt inses, i synnerhet som på senare tiden en stor mängd lärjungar från landsorten besökt läroverket, och det kan därför icke vara annat än i högsta måtto glädjande och dessutom för skolan ganska rekommenderande, att både kommunen och staten med stor beredvillighet bidragit till att åt densamma uppföra en ny skolbyggnad. För detta ändamål har staden nemligen anslagit 160,000 rdr och Rikets Ständer ha dertill anvisat 300,000 rdr, hvarjemte de upplåtit en staten tillhörig lämplig byggnadsplats. Den storartade, under arbete varande byggnaden, beräknad för 1,500 lärjungar, uppföres, enligt detaljeradt program af föreståndaren, i öfverensstämmelse med de förut omtalade principerna för undervisningen, af byggmästaren Rundqvist efter ritning af öfverste C. Stål och under tillsyn af prof. J. Haverman.